

Xarizmatik xalq artisti Qabil Quliyev

(Səhnə fəaliyyətinin 50 illiyi ilə əlaqədar müsahibə)

Gəncliyimdən istedadlı aktyor kimi tanıdığım, tamaşalarına həvəslə gətdiyim, dəfələrlə bir yerdə həlal çörək kəsdiyim Respublikanın Xalq artisti Qabil Quliyevlə görüşüb ondan müsahibə almaq üçün məqam gözləyirdim. Ancaq bu görüş heç cür alınmırdı. Ya Qabil müəllim məşqə, ya teatra uzaqda, ya da imkanı xaricində olurdu. Nəhayət, bir gün onunla ələ teatrda rastlaşdıq. Köhnə dostumun yenə də vaxtı məhdud olsa da, imkan tapıb ələ teatra qonşu olan bir çayçıda oturmaq bir-birimizlə hal-əhval tutduq.

Qabil müəllimlə söhbət etdikcə yadıma gənclik illərim düşürdü. Mərhum dostum, Respublikanın eməkdar artisti Nazir Əliyevlə tez-tez Lənkəran Dövlət Dram Teatrında görüşürdük. O zamanlar artıq Qabil müəllim öz maraqlı rolları ilə tamaşaçıların rəğbətini qazanmışdı. Sevilib aktyorlardan biri idi. Çevrəsində Lənkəran teatrının korifey sənətkarları saydığımız onlarla aktyorlar nəslə yetişmişdi. Ən başlıcası isə o idi ki, Qabil müəllim həmişə baş rollarda oynayırdı.



kiçik bir şəhərdir, əhali azdır. Əksər hallarda biz tamaşalarımızı qastrorollara oynayırdıq. Gətdiyimiz yerlərdə isə şərait yoxdur. Heç yadımdan çıxmaz. Bir həftəlik Biləsuvara qastrola gəlmişdik. Tamaşadan sonra dincəlmək üçün otele yollandıq. Otaqlarda isidici vasitələr olmasına rəğmən istilik yox idi. Təsədüfən pərdəni aralayanda pəncərələrdə şüşə olmadığının fərqi vardı. Biz o şəraitdə səfərlərə gedib, tamaşalarda iştirak etmişik. Bütün bunları deməklə əzabkeç olduğumuzu vurğulamaq niyyətində deyiləm. Sadəcə demək istəyirəm ki, bu sənətin şənşöhretindən çox əzab, iztirab və üzüntüləri var. Kim buna dözə biləcəksə, bu yursun gəlsin, yox əgər qaçaqsa, boşuna yer tutmasın. Mən bu sözləri cavanlara da deyirəm. Bu sənətin çətinliyini eia ilk addımlardan onlara izah etmək gərəkdir. İsti ocaq xataranların yeri bu sənət deyil. Bunu mən yox, yüzillər öncə həyatını bu sənətə qurban verib, canını səhnə üçün fəda edənlər söyləyirlər.



Gür səni onu bütün aktyorlardan fərqləndirirdi. O, dram əsərlərində, istər klassik və istərsə də müasir olsun, bütün hallarda ona tapşırılmış rolların öhdəsindən bacarıqla gələr, həmişə də tamaşaçıların tərəfindən sürəklə alqışlanırdı.

Bu gün Qabil Quliyev yaşa dolmuş, teatrın müdrik ağsaqqal aktyorlarından biri kimi fəaliyyətinin ən gözəl, müdrikləşən dövrlərini keçirir. Ancaq o, müdrikləşmə də, ürəyi həmişə teatrlıdır. Teatrı öz doğma ocağı bilir, onunla nəfəs alır, ürəyi onunla döyünür, onunla yaşayır. Saç-saqqalı Savalan dağımın zirvəsi kimi dümağdır.

QABİL ƏZİZAGA OĞLU QULİYEV 19 aprel 1949-cu ildə Cəlilabad rayonunun Tahirli kəndində anadan olub. Bakı Neft Sənayesi məktəbində (1966-1968), M.A.Əliyev adına Azərbaycan Dövlət İncəsənət İnstitutunun "Dram və kino aktyorluğu" fakültəsində (1968-1972) təhsilini almışdır (Əliyevlər Ələkbərov və Rza Təhməsinin sinfində). Tələbəlik illərində Akademik Dövlət Dram Teatrında əvvəlcə səhnə quraşdırıcısı, sonra isə yardımçı aktyor heyətində aktyor kimi çalışıb. 1972-ci ildə "Mosfilm" kinostudiyasının hərbiiləşdirilmiş kino-bazasında xidmət edib. 1973-cü ildən Nəcəf bəy Vəzirov adına Lənkəran Dövlət Dram Teatrında çalışır. Lənkəran Dövlət Universitetində 12 il etika, estetik və kulturolojiyadan dərslər deyib. Azərbaycan Teatr Xadimləri İttifaqının "Şərəf" mükafatı ilə təltif edilib (2009). Eməkdar artist (1979), Xalq artistidir (2000). Aktyor Qabil Quliyev Xalq artisti Nureddin Mehdiyanının qardaşdır.

Mən gəlişimin səbəbini Qabil müəllimə aydınlaşdırırdım və "Azad Azərbaycan" qəzetinin bölgə üzrə xüsusi müxbiri olaraq onunla müsahibə aparacağımı bildirdim. Həmişə çox ciddi olan Qabil müəllim gülümsədi, çöhrəsinə nur səpələndi. Həvəslə suallarına cavab verəcəyini söylədi. Beləliklə, həmsöhbətim Xalq artisti, Lənkəran Dövlət Dram Teatrının aktyoru Qabil Quliyevdir.

-Qabil müəllim, ilk öncə icazə verin siz teatr və kinoda fəaliyyətinizin 50 illiyi münasibətilə təbrik edim, sizə gələcək yaradıcılığınızda uğurlar arzulayım.

-Çox sağ olun, Soyavuş müəllim! -Sizin üçün teatr nədir və səhnədə aktyor kimdir?

-Teatr mənim evimdir. Aktyor isə hər şeyə rəğmən öz vəzifə borcunu yerinə yetirəndir. Qoy bir qəder də aydınlaşdırım. Bu qoca dünya insanları yeyir və onlardan geriye heç nə saxlamır. Bizim də tələyimiz elə gətirib ki, biz bütün həyatımızı bu sənətə həsr etmişik, ona başlanmışıq. Bu ağır peşədir. Yayın qaynar istisində, şəraitizlikdə fərq etmir, aktyor hər şeyə rəğmən öz vəzifə borcunu yerinə yetirməlidir. Mənim çalışdığım teatr təkə stasionarda tamaşa oynamaqla kifayətlənir. Çünki Lənkəran

Lerikdə Lənkəran teatri tamaşa ilə çıxış etdi. Lənkəran Dövlət Dram Teatrının truppası Lerik rayon mədəniyyət evinin səhnəsində Üzeyir Hacıbəyovun felyetonları, pamlfetləri və hekayələri əsasında mərhum rejissor, eməkdar incəsənət xadimi Baba Rzayevin quruluş verdiyi "Olanlardan-keçənlərdən" tamaşasını təqdim etdi.

-Qabil müəllim, sizin yaradıcılığınızın 50 illik yubileyi ilə əlaqədar Cəfər Cabbarlı adına Azərbaycan Dövlət Teatr Muzeyində də böyük bir tədbir keçirilib. Bu tədbiri necə xatırlayırsınız?

-Bəli, belə bir tədbir keçirilib. Bunları da demək istəyirəm ki, Lənkəran teatri kimi bir yerdə mənim səhnə fəaliyyətimin 50 illiyini qeyd etmək qərarını alan Cəfər Cabbarlı adına Teatr Muzeyinin rəhbərliyinə və eməkdaşlarına öz dərin təşəkkürümü bildirirəm. Başqaları üçün adı bir şey ola bilər, ancaq bu, mənim üçün böyük bir addımdır. Bundan əlavə, Sumqayıt Dövlət Dram Teatrı, Akademik Musiqili Teatr, Gəncə Dövlət Dram Teatrı, Səməd Vurğun Ev Muzeyi, Cəfər Cabbarlının Ev Muzeyi mənə təbrik edə bilər.

-Yazıçı, publisist, tərcüməçi Ağadizin Babayev sizin haqqınızda çox maraqlı bir fikir yürüdü. O deyib: "Qabil müəllim maraqlı adamdır. Özünəməxsus sərtlikləri də var, anlaşılan sənətkar tələbləri də. Ən əsası, sənət əlaqəni itirməyib, efoziyaya qapılmayıb. Məncə, teatr ölkənin ucağıdır sənət, onun yaşaması üçün paytaxtdan, əsas səhnələrdən, məşhurluqdan imtina edən belə adamları xüsusən qorumaq lazımdır..."

-Ağadizin müəllim yazıçı, publisist, tərcüməçi olmaqla əlavə, mən deyirdim ki, o, həm də teatrşünasdır. O, teatr əsərlərini məharətlə təhlil etmək bacarığına malik ziyalıdır. Öz fərdi mühakimələri ilə teatra xidmət göstərməyə çalışan Ağadizin müəllim hamı tərəfindən rəğbətə qarşılanır.

-Aktyorun yuvasını siz necə təsvir edirsiniz?

-Aktyorun yuvası səhnədir. Heç kimə yuvasının ucnmasını arzulamırıq.

-Gəncliyinizdən bu günədək tərəf müqəbilləriniz kimlər olub?

-Səhnədə tərəf müqəbillərim çox olub, ancaq mən böyük sənətkarlardan Təvəkkül Əliyev, Böyükxanım Əliyevanın, Nazir Əliyevin, Nəcəb Hüseynovanın, Sücəddin Mirzəyevin, Əli Salahlının, Aynur Əliyevanın və başqalarının adlarını çəkərdim. Rejissor kimi eməkdar incəsənət xadimi mərhum dostum Baba Rzayev unudulmazdır.

-Teatrınızın yerli dramaturqlarla əlaqəsi haqqında nə deyə bilərsiniz?

-Bələ bir layihə var və onun üzərində ciddi iş aparılır. Teatrınızın rəhbərliyi bir neçə dəfə yerli yazıqlarla görüş keçirib. Regional Mədəniyyət Mərkəzində də bu layihə üzrə aparılan işi tədqiqləyəcək hesab edirik. Hazırda tamaşaya qoyulmaq üçün maraqlı, teatrın tələblərinə cavab verən əsərlər seçilir. Bizə yəne də əsərlər təqdim edilir. Şübhəsiz ki, ən yaxşıları bəyənilib teatrımızın repertuarına daxil ediləcək. Bu işdə Mədəniyyət Nazirliyinin dəstəyine inanırıq.

-Teatr müəllim, mən bir neçə jurnalda sizin şeir yaradıcılığınızla tanış olmuşam. Hətta şeirlərinizi bəyənmişəm də. Yəne də yazırsınız?

-Aktyorluğum həmişə şeir yazmağıma üstün gəlib. Hərddən yazıram. Amma bu, o demək deyil ki, mən də sairəm. Şeir əlmaq çətindir. Bu dünyanın dördsəri mənim ürəyimə sığmaz. Ölkəmə, millətimə qarşı haqsızlıq edən dünyanın edalətsizliyinə qarşı üsyanımı ancaq səhnədə tapmışam.

-Siz Azərbaycan teatrlarında "klassik aktyor məktəbi"nin barmaqta sayılacaq nümayəndələrindən birisiniz. Tamaşaçıların azlığı sizi narahat etmirmi?

-Pandemiyanın iki ili ərzində də teatrımız tamaşaçı ilə ünsiyyəti kəsmədi. Biz bu əlaqəni saxlayırdıq. Teatr qoruyurdur, onu yasaırdıq. Onun ideoloji tribuna olduğunu bilərək teatrın böyük qüvvəsinə inanırıq. Axı teatr canlı tribunadır. Teatr mədhiyyəçi yox, tənqidçidir. Bizim Lənkəran teatrının mövqeyi də belədir.

-Qabil müəllim, əlbəttə, bu müsahibəm çox qısa oldu. Sizin kimi maraqlı adamları saatlarda danışmaq olar. Bununla belə, sizin vaxtınızın az olduğunu nəzərə alaraq siz bir daha səhnə fəaliyyətinizin 50 illiyini təbrik edir, sizə cansağlığı, yeni-yeni yaradıcılıq uğurları arzulayıram.

-Çox sağ olun, Soyavuş müəllim. Mən də sizə və qəzetinizin eməkdaşlarına öz təşəkkürümü bildirirəm.

**Soyavuş SÜLEYMANLI,
"Azad Azərbaycan" qəzetinin xüsusi müxbiri, Prezident mükafatçısı**